

1943, december 29. Usmaň (SSSR). — Manifest prijatý na slávnostnom zhromaždení zástupcov jednotiek slovenskej 1. pešej divízie, ktoré prešli v októbri 1943 na Kryme na stranu sovietskej armády.

Prevolanie k slovenskému národu a k slovenskej armáde.

Slováci, Slovenky! Vojaci slovenskej armády!

My, dôstojníci, rotmajstri, poddôstojníci z povolania, hodnostníci, vojaci 1. slovenskej PD, ktorí sme v deň 25. výročia Martinskej deklarácie prešli na stranu Rusov, pred vstupom do radov čsl. vojska v sovietskom Rusku obraciame sa na Vás. Sme tu zo všetkých krajov Slovenska, príslušníci všetkých vrstiev národa.

Zhodili sme nemecké jarmo, sme slobodní. Nedávno boli sme ešte medzi Vami.

Toto všetko nás naplňuje presvedčením, že svojimi slovami a činmi vyjadrujeme nielen svoju vôľu, ale i vôľu Vás, drahí bratia a sestry, ktorí ste pod nemeckým a maďarským diktátom, ktorí ste v tzv. „slovenskom štáte“ odsúdení k mlčaníu. Išli sme k Rusom a ideme do našej čs. jednotky v sovietskom Rusku s vedomím, že veľká väčšina slovenského národa a slovenského vojska víta a schvaľuje náš postup.

Miesto Slováka nie je po boku Nemcov a Maďarov, proti Rusom a spojencom, ale po boku Rusov a spojencov, v nerozbornom zväzku s národom českým, proti Nemcom a Maďarom.

Vojna proti sovietskemu Rusku bola nášmu národu vnútená. Priniesla nám iba ťažké, krvavé a nezmyselné obete, biedu a potupu. A dnes už i tí, ktorí vo svojej zaslepenosti vsadili na nemeckú kartu, vidia, že vojna vedená po boku Nemcov môže sa skončiť len porážkou a katastrofou. Táto vojna bola najväčším zločinom spáchaným na slovenskom národe a menom slovenského národa na bratskom národe ruskom, ktorému ďakujú všetky slavjanské národy, a zvlášť náš malý národ, za svoju záchranu.

Za túto bratrovražednú vojnu proti sovietskemu Rusku, za mladé slovenské životy, premárnené v cudzej zemi za cudzie záujmy, za degradovanie slovenského vojaka v Hitlerovho žoldniera, za zneuctenie slovenského mena pred svetovou verejnosťou nesie úplnú zodpovednosť tzv. slovenská vláda a jednotliví jej členovia, a to zvlášť:

ministerský predseda a minister zahraničných vecí Dr. Tuka Béla, zástupca ministerského predsedu, minister vnútra a hlavný veliteľ H. G. Alexander Mach, minister NO Ferdinand Čatloš a tzv. „vodca a prezident“ tzv. „slovenského štátu“ Dr. Jozef Tiso.

V záujme spravodlivosti a očisty slovenského mena musia byť ďalej

súdení a potrestaní:

Všetci tí vysokí vojenský hodnostári, ktorí ako gen. Turanec, pplk. Pulkrábek, pplk. Polóni, pplk. Lokšík a iní, aby si získali zásluhy pred Nemcami, so zvláštnou horlivosťou hnali slovenských vojakov do boja proti Rusom a podľa hitlerovského vzoru sa previnili beštiálnym zachádzaním s miestnym sovietskym obyvateľstvom.

Spravodlivému a prísnemu trestu nesmú ujsť ani tí gardistickí pohlavári, korupčníci a ziskožravci, ktorí na Slovensku vystupovali ako najzúrivejší vojnoví štváci, sami však ostávajú doma, bohatli z vojny, hrabali majetky a všemožne terorizujú, šikanizujú a okrádajú svojich spoluobčanov.

Pred súd národa s vojnovými zločincami, vojnovými štváčmi a vojnovými zbohatlíkmi!

Vstupujeme

do radov slávou ovenčeného čsl. vojska v Rusku na prahu generálnej ofenzívy spojencov z východu, juhu a západu, ktorá povedie k úplnému zničeniu nemeckých branných síl, ktorá prinesie slobodu i Vám, drahí bratia a sestry. Sme šťastní, že budeme môcť sa zúčastniť tejto ofenzívy z východu, ktorý už urobil toľko pre porážku hitlerovských bánd a na ktorý sa právom obracajú Vaše zraky.

V tejto veľkej dejinnej chvíli, pred naším nástupom do boja za našu spravodlivú vec, obraciame sa na Vás, Slováci, Slovenky vo vlasti.

Odbila hodina činov!

Do boja!

My tu na fronte a Vy na domácej pôde vytvorme jeden pevne spätý tábor bojujúcej Slovače.

Za vyhnanie Nemcov zo Slovenska!

Aby na Slovensku Slováč bol pánom!

Za oslobodenie našich bratov, trpiacich pod jarmom maďarských grófov a žandárov!

Za nové demokratické Československo!

Prvé naše slovo patrí našim kamarátom, dôstojníkom, rotmajstrom, poddôstojníkom z povolania, hodnostníkom a vojakom *slovenskej armády*.

Vieme, ako zmýšľate!

Pre Vás, ktorí ste ešte na fronte, je jediná cesta. Cesta k Rusom, do radov československého oslobodzovacieho vojska.

I Vy doma buďte si vedomí svojich povinností k národu.

Prísaha zložená Tukovej vláde a prezidentovi z Hitlerovej milosti Vás nezaväzuje. To nie je vláda slovenského národa, to je klika zradcov, karieristov a dobrodruhov, dosadená na rozkaz Berlína, zapredávajúca slovenské záujmy a ženúca Slovensko do záhuby a katastrofy.

Vzbúrte sa proti vláde, ktorá núti Slováka krváčať za cudzie záujmy v cudzej zemi a naše Slovensko vydáva napospas nemeckým vyžieračom. Vzbúrte sa proti vláde, ktorá nevie a nechce brániť naše južné hranice a pakuje s maďarskými revizionistami. Silou zbraní pomáhajte nášmu ľudu povaliť vládu, ktorá ešte i dnes slúži Nemcom a pomáha im premeniť naše územie v dejisko pustošivej a krvavej vojny, aby oddialili vojnu od nemeckého územia. Nepripusťte, aby Nemci mohli na Slovensku vybudovať svoje strategické línie proti Rusom a nám, proti armádam osloboditeľov nášho národa. Spolu so smelými národnými bojovníkmi ničte strategické objekty Nemcov na Slovensku a pripravujte pôdu pre náš príchod.

Nestrpte nemeckých inštruktorov v slovenskom vojsku. Nemecký oficer nemá čo rozkazovať slovenskému dôstojníkovi a vojakovi. Účtujte so zradcami a karmazinovskými špehúňmi vo vlastných radoch. Očistujte od Nemcov kasárne na západnom Slovensku. *Tam je Vaše miesto!*

Vojaci! Kamaráti!

Z Čatlošových žoldnierov, predaných Hitlerovi, staňte sa vojakmi slovenského národného boja.

Ako my tu v Rusku, i Vy obráťte zbrane proti Nemcom a Slovensko bude mať nie dve divízie ako dnes, ale dva, tri štyrikrát toľko, *mohutnú armádu*, lebo ju bude podporovať všetok náš ľud, celý náš národ.

Bude to armáda obrancov nášho ľudu, armáda národa slovenského, pred ktorou sa bude triasť nemecký privandrovalec a gardistický násilník, armáda neohroze-

ných protinemeckých a protimaďarských bojovníkov, ktorá splní svoje poslanie v celkovom boji za oslobodenie ČSR a zaistí tým čestné postavenie Slovenska v budúcej, oslobodenej vlasti.

Slová plamennej výzvy adresujeme do radov celej našej *slovenskej mládeže*.

Junáci! Vo Vašich žilách tečie slovenská jánošíkovská krv. Chopte sa zbrani, budujte po celom Slovensku ozbrojené družiny, smelé partizánske oddiely.

Nech sú Vám vzorom slovenskí chlapi, statočne bojujúci proti Nemcom a Maďarom v radoch bieloruských, ukrajinských a krymských partizánov.

Nech je Vám všetkým vzorom chrabrá a víťazná národnooslobodzovacia armáda bratov Juhoslovanov!

Do svätého oslobodzovacieho boja voláme

všetky zložky národa,

všetkých roduverných Slovákov bez ohľadu na stav, náboženstvo a bývalú politickú príslušnosť.

Všetci za jedného, jeden za všetkých!

Voláme k *slovenským robotníkom*, najmä k robotníctvu v Dubnici, P[ov.] Bystrici a v ostatných zbrojárskych podnikoch.

Pamätajte, že zbrane, ktoré sú vyrobené Vašimi rukami, dostávajú sa do rúk nemeckých, proti Vaším sovietskym bratom, proti nám — synom slovenských robotníkov a roľníkov. Splňte svoju robotnícku a národnú povinnosť!

Zastavte výrobu zbraní a streliva na Slovensku!

Hovoríme k *slovenskému roľníctvu!* Nekrmte vrahov vašich detí! Schovávajú obilie pred nemeckými nenažrancami a hladošmi. Bude ho treba pre vaše deti. Bude ho treba pre národných bojovníkov.

Pripomíname *slovenskému úradníctvu a slovenskej inteligencii:*

Sabotujte rozkazy a nariadenia Tiso-Tuka-Mach. Nevyhovárajte sa na existencné a iné ohľady. Dnes platí jedno: *záujem národa*, a jemu musí byť podrobené všetko.

Varujeme *gardistických pohlavárov a všetkých aktívnych exponentov dnešného režimu.*

Máte poslednú príležitosť skončiť s minulosťou! Dnes vás národ prijme ešte do svojich radov. Zajtra pre vás už pardonu nebude!

Oslovujeme i Teba, ukrižovaná a utrápená *slovenská matka*. Tvoja kalvária sa blíži ku koncu. Z východu už idú k Tebe Tvoji synovia ako vífazi slávou ovenčení. Buď dobrá a starostlivá k tým, čo bojujú s nami jeden boj. Buď neúprosná a prisna k tým zlosynom, ktorí za judášsky groš slúžia krvavému Hitlerovi.

Slováci! Slovenky!

Jednotou, svornosťou a organizovanosťou, *neohrozeným celonárodným bojom k víťazstvu!*

Ako v 1918 roku tvorte a budujte v miestnom a celonárodnom merítke *národné výbory*, zložené z ľudí najoddanejších, najkúsenejších a najrozhladenejších, ktoré budú riadiť slovenský národný odboj, ktoré budú vyjadrovať a presadzovať vôľu národa.

Ako my tu na ruskej pôde bojujeme v bratskej zhode, plece pri pleci s Čechmi, veďte i vy svoj boj na domácej pôde, v nerozbornom zväzku s českým národom.

Naše národy sú odkázané na seba. Rozdvojení stali sme sa Česi i Slováci obetou nemeckých a maďarských dravcov.

Poučení krvavými skúsenosťami uplynulých rokov podávame si bratskú ruku dnes k spoločnému boju, zajtra k spoločnej budovateľskej práci za blaho a rozvoj oboch našich národov v oslobodenej Československej republike.

Bojujeme za *nové demokratické Československo*, v ktorom bude rozhodovať vôľa

ľudu, vôľa oslobodeného českého a slovenského národa. Pripojujeme sa k hlasu tých, ktorí hlásajú, že v budúcej Československej republike má byť upravený vzájomný pomer medzi Čechmi a Slovákami na podklade úplnej rovnoprávnosti, podľa veľkej slovanskej zásady: *rovný s rovným*. Sme presvedčení, že takéto Československo bude vnútorne silné, vyrovnané a navonok odolné a jednotné.

S nadšením vítame 12. decembra 1943 roku v Moskve uzavretú *spojeneckú zmluvu medzi SSSR a ČSR* a vidíme v nej záruku toho, že sloboda a nezávislosť Československej republiky, za ktorú ideme svoje životy položiť, spočíva na dobrých a spoľahlivých základoch.

Vieme, že vyjadrujeme mienku prevažnej väčšiny slovenskej verejnosti, keď sa vyslovujeme *pre bratský zväzok s veľkým ruským národom, s víťazným Sovietskym Ruskom*, touto mohutnou a spoľahlivou oporou a záštitou všetkých slovanských národov.

Bratstvom zbraní na fronte proti Nemcom chceme stvrdiť a utužiť bratstvo národov ČSR a SSSR, ktoré nech trvá a prekvitá pre blaho a rozvoj pokolení, ktoré prídu po nás.

Pred vstupom do radov čsl. vojska v SSSR, my tisíce vojakov a dôstojníkov prvej slovenskej pešej divízie

sľubujeme:

Naším otcom a matkám, bratom a sestram, úpiacim pod nemeckým a maďarským jarmom,

že budeme sa biť za Vaše oslobodenie do posledného dychu, do poslednej kvapky krvi;

naším kamarátom v čsl. jednotke, jej veliteľovi generálovi Svobodovi a hlavnému veliteľovi čsl. branných síl doktorovi Eduardovi Benešovi:

že budeme Vašími vernými spolubojovníkmi, vzornými a disciplinovanými vojakmi, že nepoškvrníme slávou ovenčené prápory Vašich suvorovských oddielov, že zbrane nezložíme, kým posledný nemecký votrelec nebude vyhnaný z pôdy ČSR;

naším drahým ruským bratom, našim veľkým spojencom, vojakom a dôstojníkom Červenej armády a jej hlavnému veliteľovi maršalovi Stalinovi;

že sa vynasnažíme zo všetkých síl, aby sme sa ukázali hodnými vysokej cti, môcť bojovať po Vašom boku, že bezpodmienečne a stopercentne splníme každý váš rozkaz, maršal Stalin, v tejto svätej vojne proti nemeckým barbarom.

S týmto sľubom na perách ideme do boja!

Smrť nemeckým okupantom!

Nech žije víťazstvo Slavjanstva, nech žije bratstvo slavjanských národov!

Nech žije nové demokratické Československo!

[27 podpisov]